

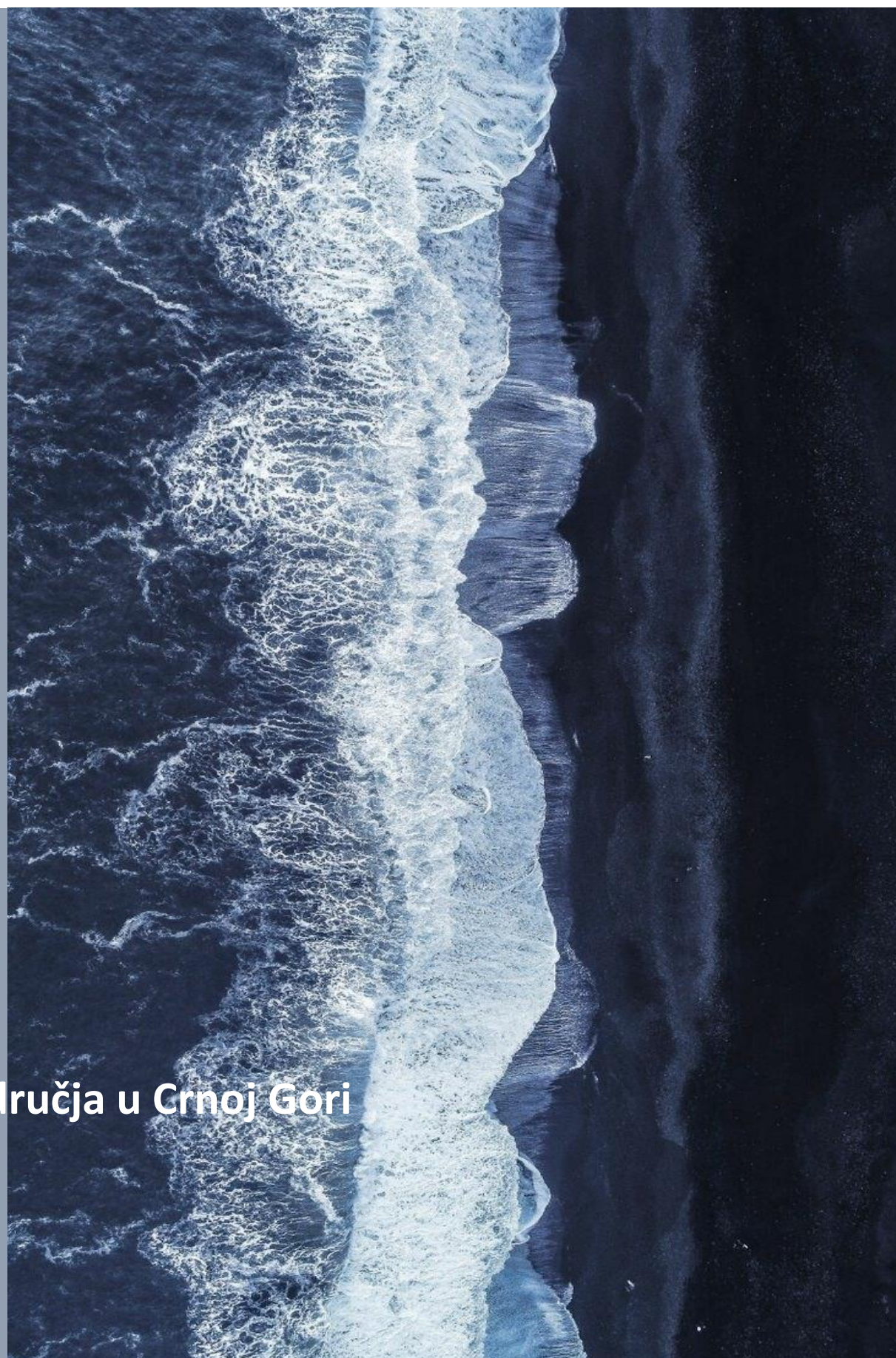
Konferencija o
prostornom
planiranju morskog
područja

DUBROVNIK

Kampus Sveučilišta u Dubrovniku, Branitelja Dubrovnika 41

Iskustva u planiranju morskog područja u Crnoj Gori

Maja Mrdak, dipl.ing.arh.
Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i
državne imovine, Crna Gora

PLANIRANJE PODRUČJA MORA

ZAŠTO PROSTORNO PLANIRANJE PODRUČJA MORA?

Brojni i desetinama godina prisutni pritisci na kopneni dio obalnog područja sve više i brže prenose se i na morska područja. Program Ujedinjenih nacija za životnu sredinu procjenjuje da su aktivnosti bazirane na kopnu izvor 80% cjelokupnog zagađenja mora.

„BLUE ECONOMY“

Pojačano raste broj i opseg aktivnosti na moru - uz tradicionalne aktivnosti kao što su ribarstvo i pomorstvo sve više raste broj turističkih i rekreacionih plovila i njihovih korisnika. Takođe, evidentan je i rast korišćenja energetskih izvora na moru (vjetroparkova, izvora nafte i plina). Takvo intenziviranje „Plave ekonomije“ dovodi do brojnih međusobnih uticaja među aktivnostima i uticaja na životnu sredinu kopnenog i morskog područja. Stoga planiranje područja mora postaje potreba i izazov savremenog planiranja prostora.

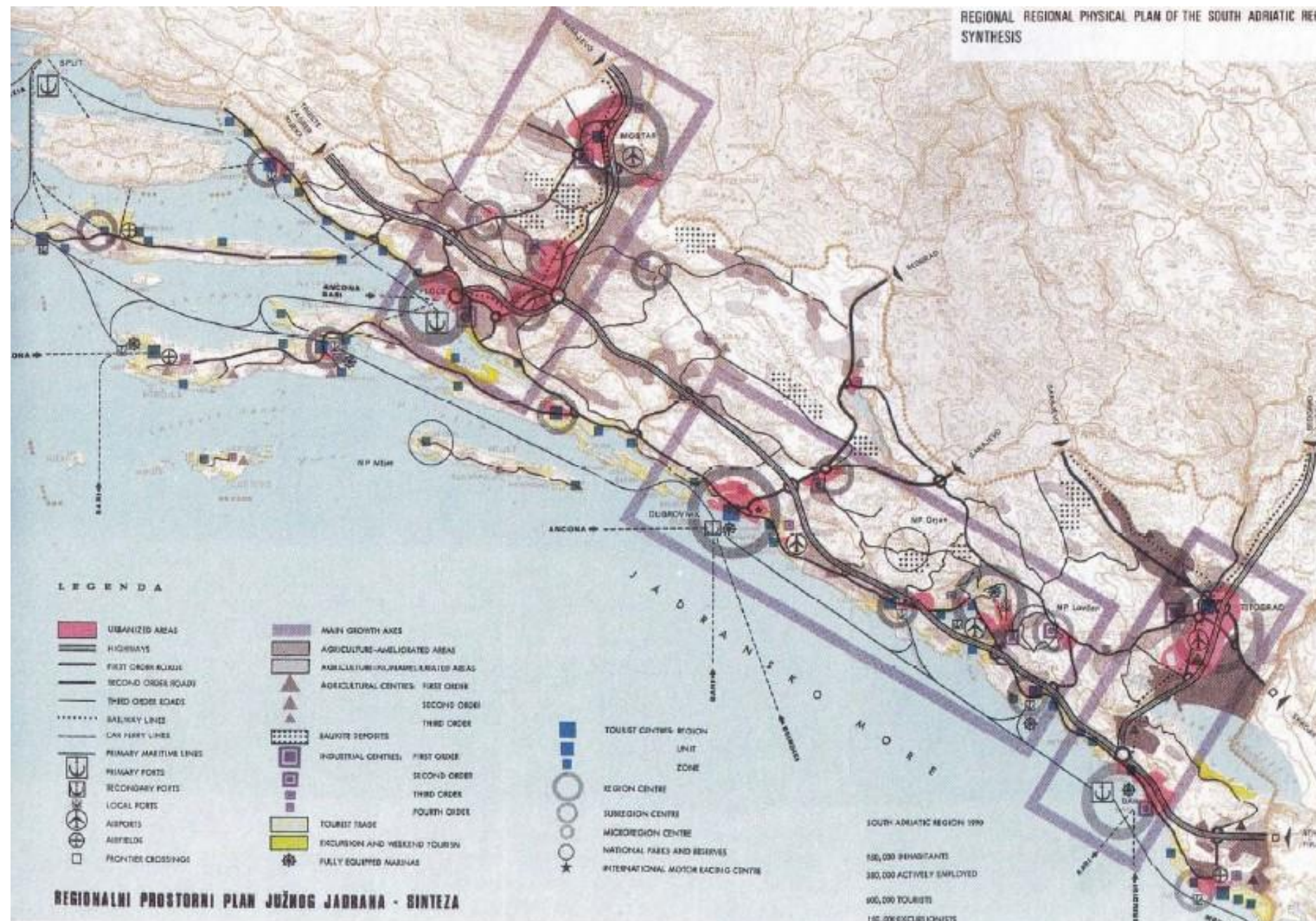

- rastući pritisci na morsku sredinu
- sve brojniji konflikti među korisnicima
- potreba podsticanja i regulisanja održive Plave ekonomije

HRONOLOGIJA PLANIRANJA PODRUČJA MORA

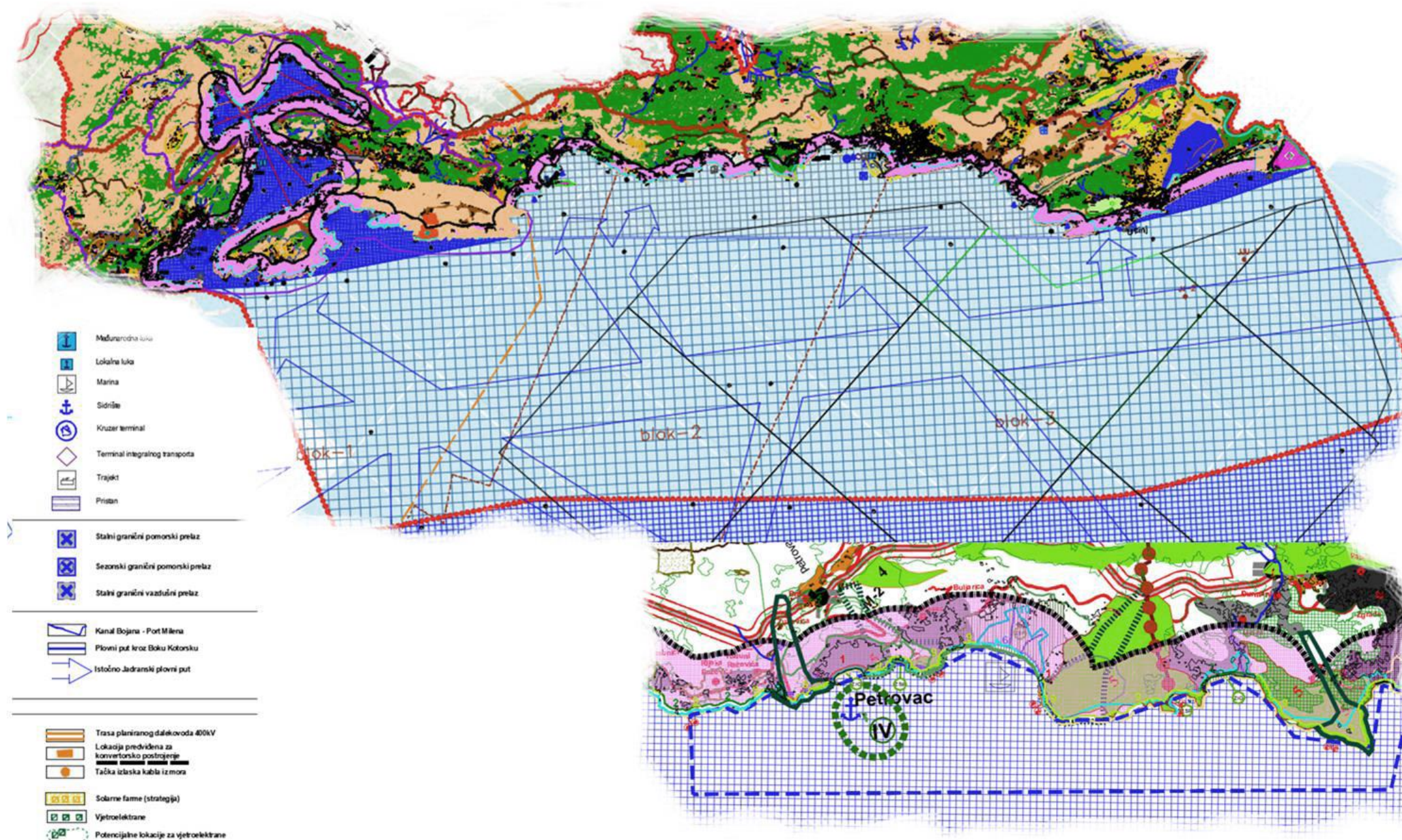
REGIONALNI PLAN JUŽNI JADRAN

Regionalni plan Južni Jadran (kasnije nazvan Jadran I) urađen je 1969. godine i obuhvatio je primorje i djelove središnje Crne Gore. Bio je jedan od glavnih inicijativa i dostignuća u oblasti prostornog i urbanističkog planiranja na međurepubličkom nivou u Jugoslaviji, koji je obuhvatio prostore tadašnje tri republike: Crne Gore, Hrvatske i Bosne i Hercegovine.

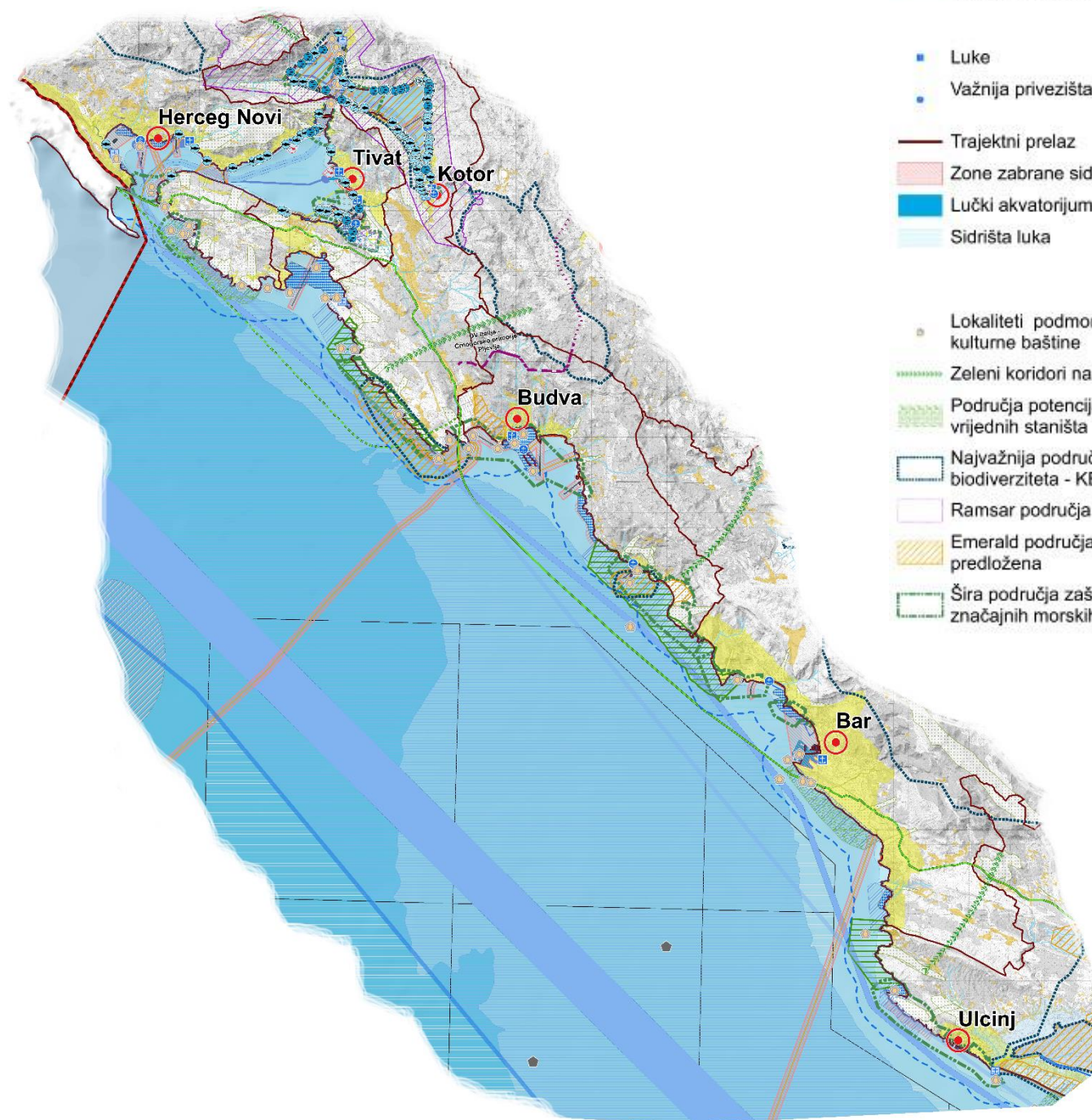
PPPN ZA OBALNO PODRUČJE CRNE GORE DO 2030.

Mora se reći da su i u Crnoj Gori kroz procese planiranja i donošenje Prostornog plana za Obalno područje takođe razmatrani elementi planiranja namjene mora, a kroz karte režima korišćenja data određena ograničenja kada su u pitanju postojeća i potencijalna zaštićena područja.

*elementi plana namjene mora
karta režima korišćenja prostora*

PROSTORNI PLAN CRNE GORE

Legenda

Granice na moru

- Unutrašnje vode
- Teritorijalno more
- Epikontinentalni pojas
- Kanal Bojana - Port Milena
- Linija odmaka na moru 2 km
- Obalna linija

Pomorski saobraćaj

- Luke
- Važnija privezišta i pritoništa
- Trajektni prelaz
- Zone zabrane sidrenja
- Lučki akvatorijum
- Sidrišta luka
- Zaštitne obalne strukture
- Širi obuhvati akvatorijuma nautičkih sidrišta
- Plovni put u Boki Kotorskoj
- Plovni put na otvorenom moru
- Prilazni putevi

Zaštićena područja

- Lokaliteti podmorske kulturne baštine
- Zeleni koridori na Primorju
- Područja potencijalnih vrijednih staništa
- Najvažnija područja biodiverziteta - KBA s
- Ramsar područja
- Emerald područja - predložena
- Šira područja zaštite značajnih morskih predjela
- Zaštićena ribolovna područja
- Područja vrijednih morskih staništa
- Estuar Bojane
- Zona arheološkog podmorskog lokaliteta
- UNESCO
- Zaštićena morska područja prirode
- Izuzetno vrijedni predjeli

Morsko ribarstvo i marikultura

- Lokacije marikulture
- Ribarske poste
- Ribolovno područje malih plivarica
- Ribolovno područje za sve tipove ribarskih plovila
- Pogodne lokacije uzgajalica školjki
- Marikultura otvoreno more

Turizam

- Planirane luke nautičkog turizma
- Zona za sportsko rekreativne aktivnosti na moru
- Akvatorijumi kupališta i plaža

Vizija razvoja Primorskog regiona

Koristeći na održiv način svoje prirodne, kulturne i stvorene potencijale razvijati:

- turizam,
- ekonomiju,
- sprovoditi zaštitu kulturnog nasleđa i životne sredine

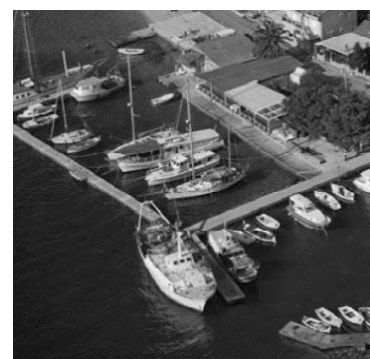
Vizija razvoja pomorske privrede 2030

- Izgrađena lučka infrastruktura
- Prepoznatljiv centar pomorskih aktivnosti u kontekstu plave ekonomije
- Sigurnost pomorske plovidbe i bezbijednost zaštite brodova i lučkih postrojenja

ZNAČAJ INTERAKCIJA MARITIMNIH AKTIVNOSTI

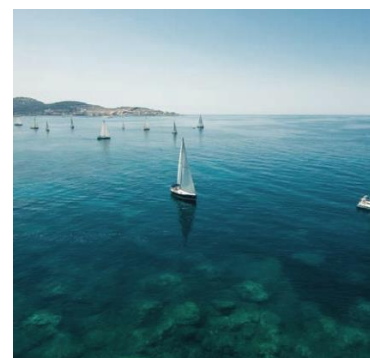
10 KATEGORIJA NAMJENE PODRUČJA MORA

Na osnovu analiza koje su rađene posebnim projektom "GEF Adritik", u cilju racionalnog planiranja i korišćenja područja mora, definisano je 10 kategorija namjene mora s nekoliko potkategorija. U Nacrtu PPCG su predložene namjene i uslovi korišćenja u skladu sa navedenim projektom.

1. POMORSKI SAOBRAĆAJ

- 1.1. Pomorska plovidba
- 1.2. Sistem luka

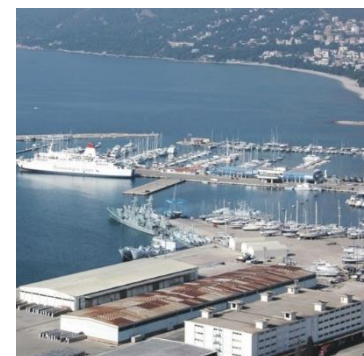

3. TURIZAM

- 1.1. Obalni turizam
- 1.2. Pomorski turizam

2. MORSKO RIBARSTVO I MARIKULTURA

- 2.1. morski ribolov
- 2.2. marikultura

8. VOJNA UPOTREBA

10. ZAŠTIĆENA PODRUČJA PODMORSKE KULTURNE BAŠTINE

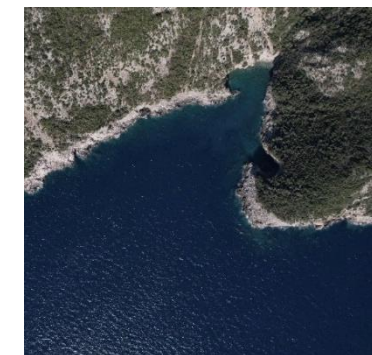
6. PRODUBLJIVANJE DNA I ODLAGANJE MATERIJALA

4. PODMORSKI KABLOVI I CJEVOVODI

7. ZAŠTITNE OBALNE STRUKTURE

9. ZAŠTIĆENA MORSKA PODRUČJA

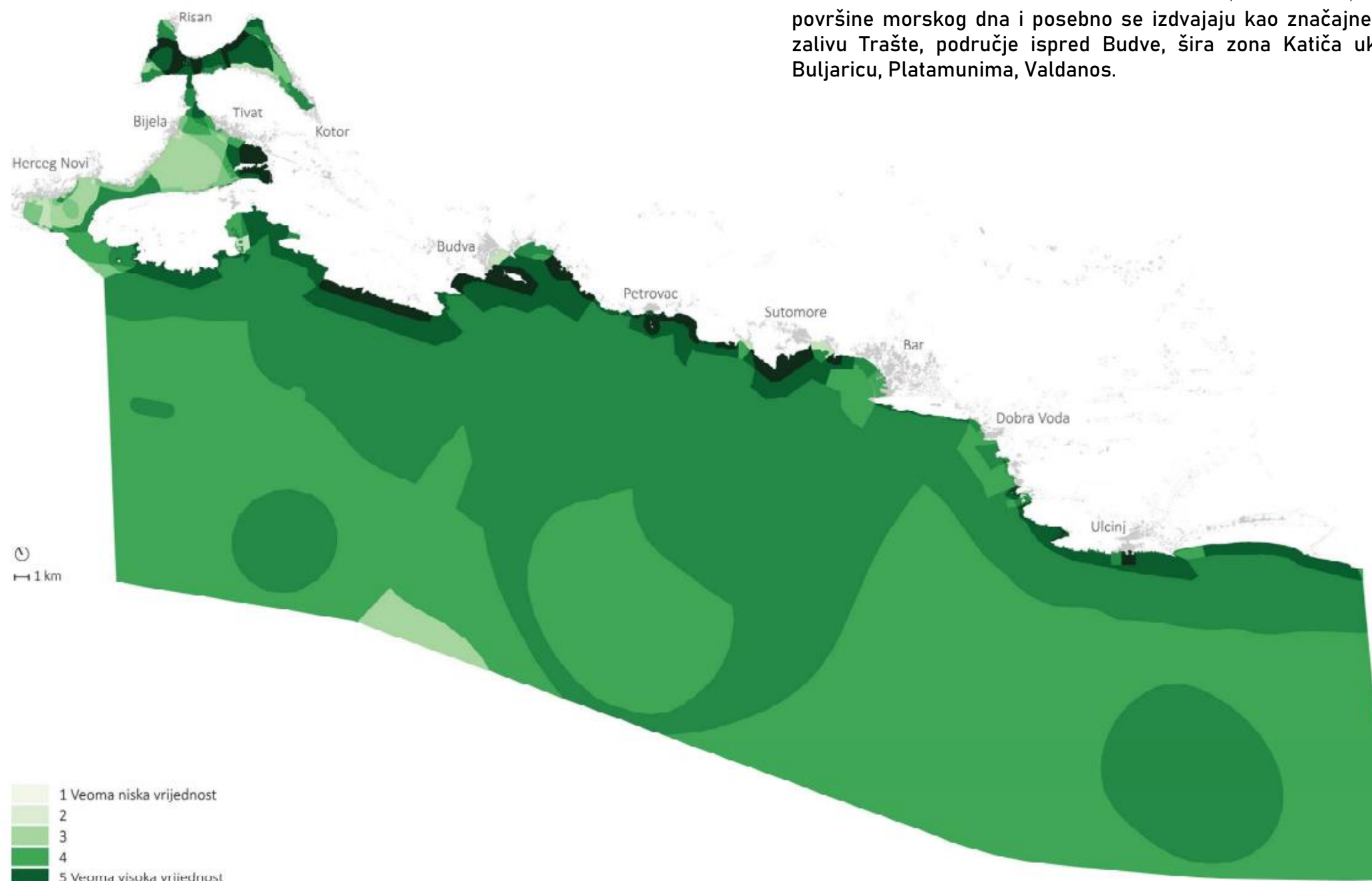
5. EKSPLOATACIJA MINERALNIH SIROVINA

STANJE I PRITISCI NA MORSKU SREDINU

BIODIVERZITET

morska staništa i vrste

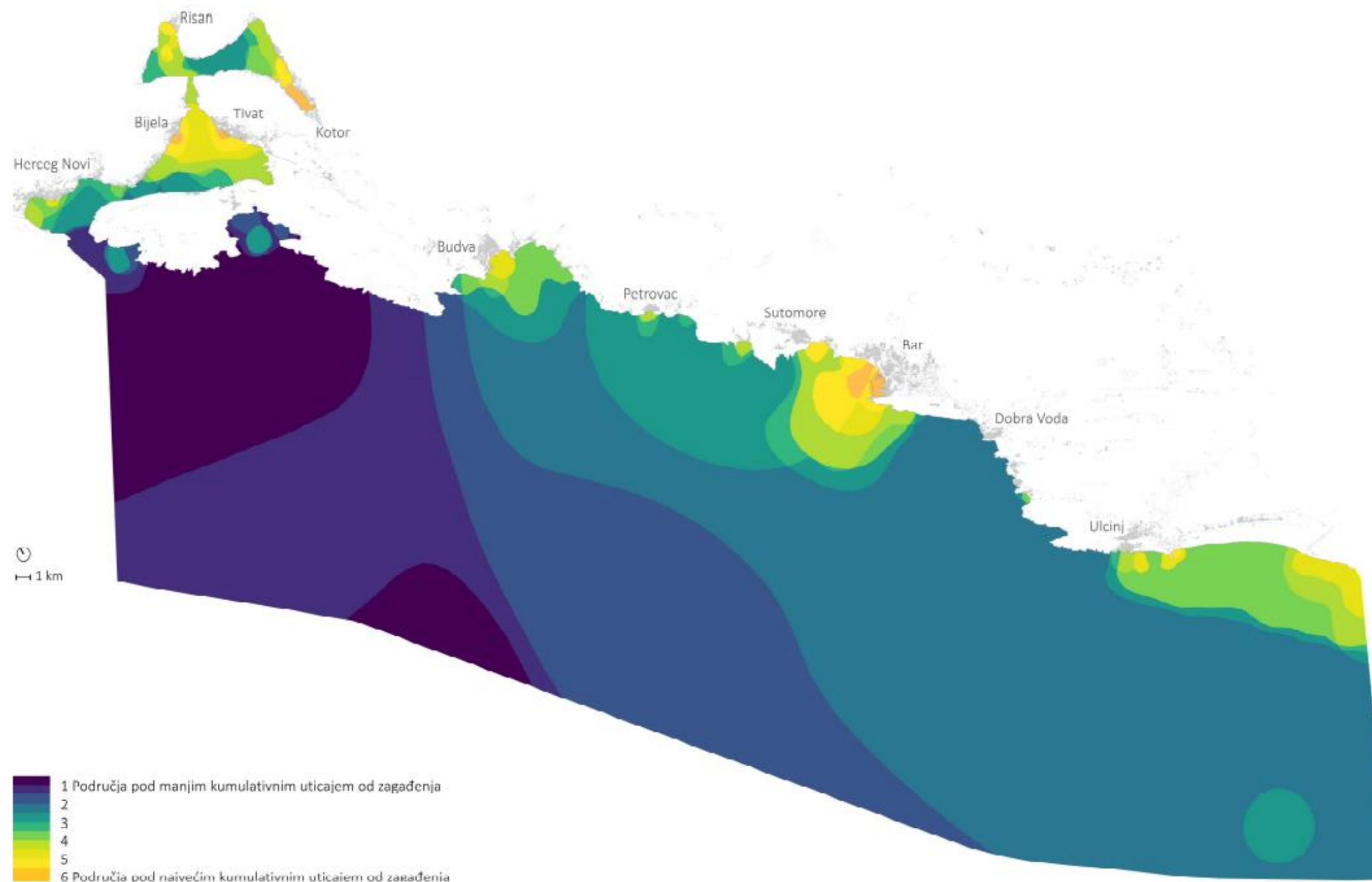
Morska sredina Crne Gore izuzetno je značajna s aspekta biodiverziteta. Od rijetkih i veoma značajnih stanišnih tipova **koraligena staništa** zauzimaju oko 0,14% površine dna. **Stanište livade morske trave**, zauzima 2,47% ukupne površine morskog dna i posebno se izdvajaju kao značajne lokacije u zalivu Trašte, područje ispred Budve, šira zona Katiča uključujući i Buljaricu, Platamunima, Valdanos.

STANJE I PRITISCI NA MORSKU SREDINU

KUMULATIVNI UTICAJ OD ZAGAĐENJA

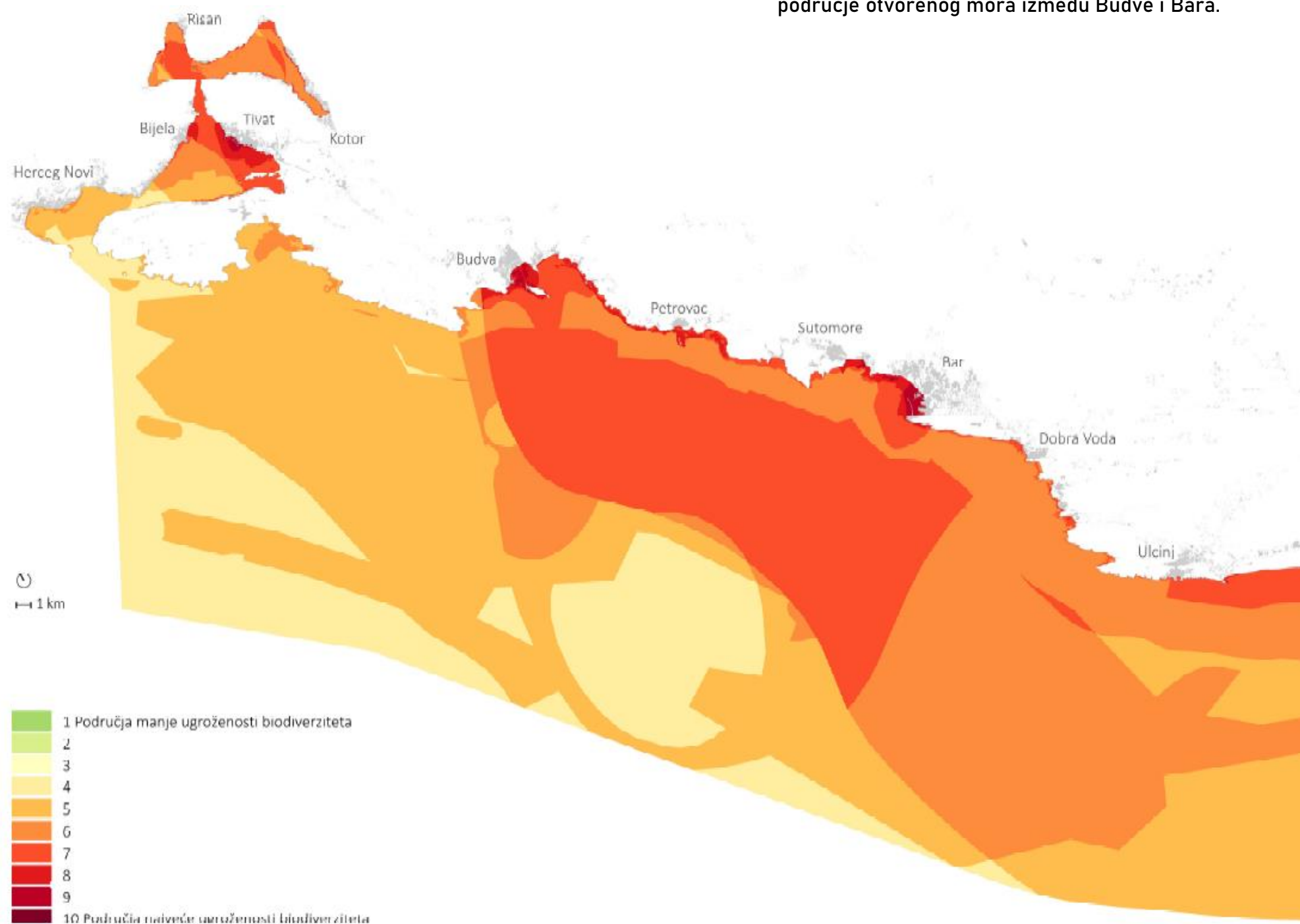
Neka vrijedna područja istovremeno izložena značajnom pritisku, prije svega nutrijenata, zagađujućih materija i otpada u moru, uglavnom kao posljedica ljudskih aktivnosti na kopnu.

STANJE I PRITISCI NA MORSKU SREDINU

UGROŽENOST BIODIVERZITETA

Ugroženost biodiverziteta ukazuje na postojeću opasnost gubitka svojstava i/ili nestanka staništa i vrsta. Kao najugroženija ističu se dva tipa područja. Prva su područja u uskom obalnom pojasu – područja najvećih pritisaka. Drugi tip područja je zajedničko područje najvećeg ribolovnog fonda. To je područje otvorenog mora između Budve i Bara.

STANJE I PRITISCI NA MORSKU SREDINU

FIZIČKE PROMJENE OBALE

Osim vrijednosti biodiverziteta, obalno područje Crne Gore iznimno je atraktivno zbog svojih izuzetno vrijednih predjela, kulturnog nasljeđa i pejzažnih cjelina ruralnog područja na kopunu. Obim urbanizacije i pritisaka s kopna koji utiču na morsku sredinu je značajan. Od ukupno oko 252 km (generalizovane) obale Crne Gore, izgrađeno je oko 80,5 km obale, tj. 32% obale. Izgrađenost u Bokokotorskom zalivu (do Mamule) je znatno veća (54,5%) nego duž otvorenog mora (16,5%).

INTERAKCIJE KOPNA I MORA

KOMPLEKSNOST OBLANOG PODRUČJA CRNE GORE

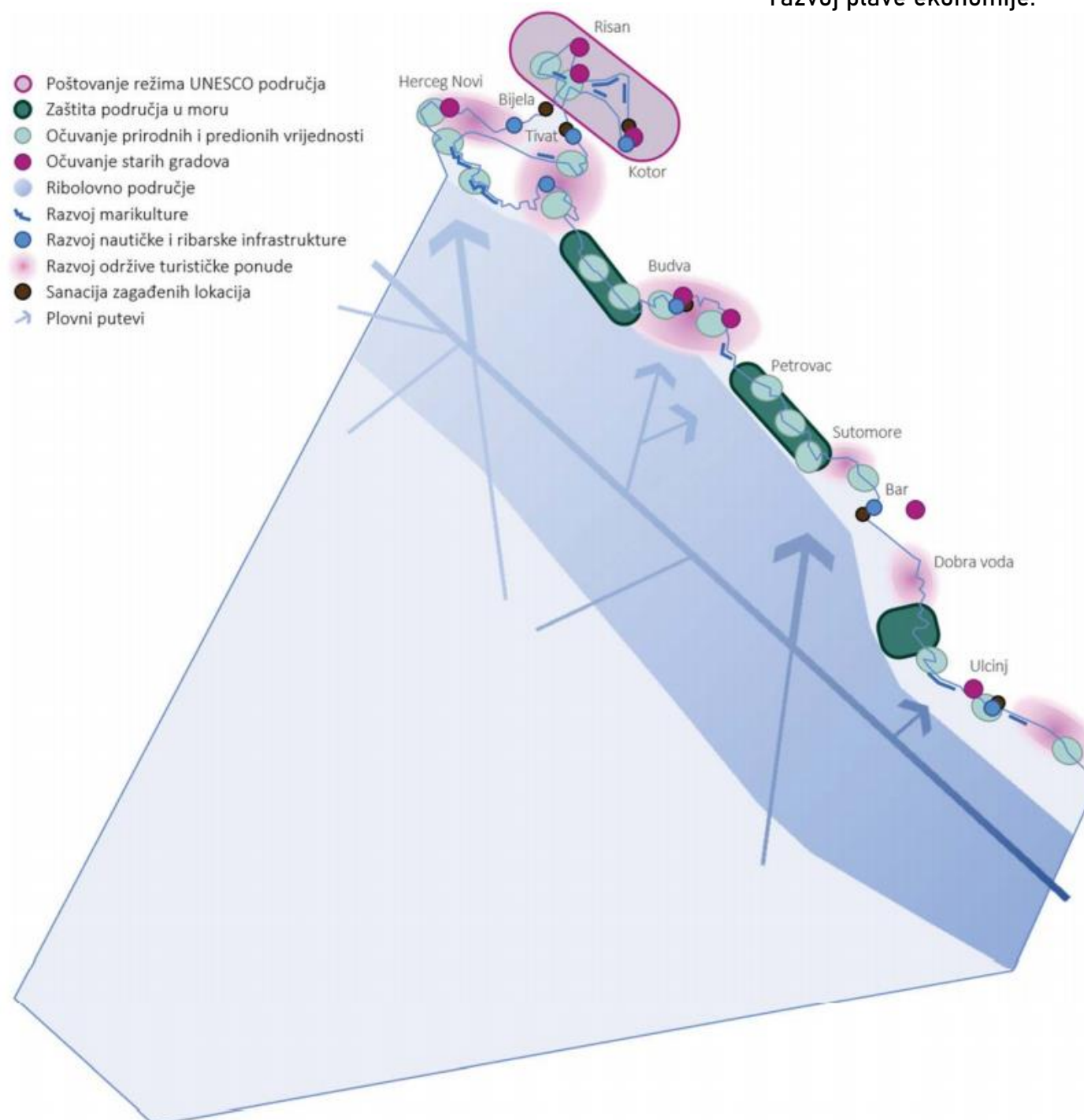
Analiza interakcija kopna i mora ukazuje na veliku kompleksnost obalnog područja Crne Gore. Izražajnost interakcija, sa jedne strane, izlazi iz velikog obima i prepletanja namjena i aktivnosti na kopnu i moru, a sa druge strane iz velikog obima značajnih/vrijednih karakteristika morske sredine.

KONCEPT ZAŠTITE I KORIŠĆENJA PODRUČJA MORA CRNE GORE

UNESCO PODRUČJA

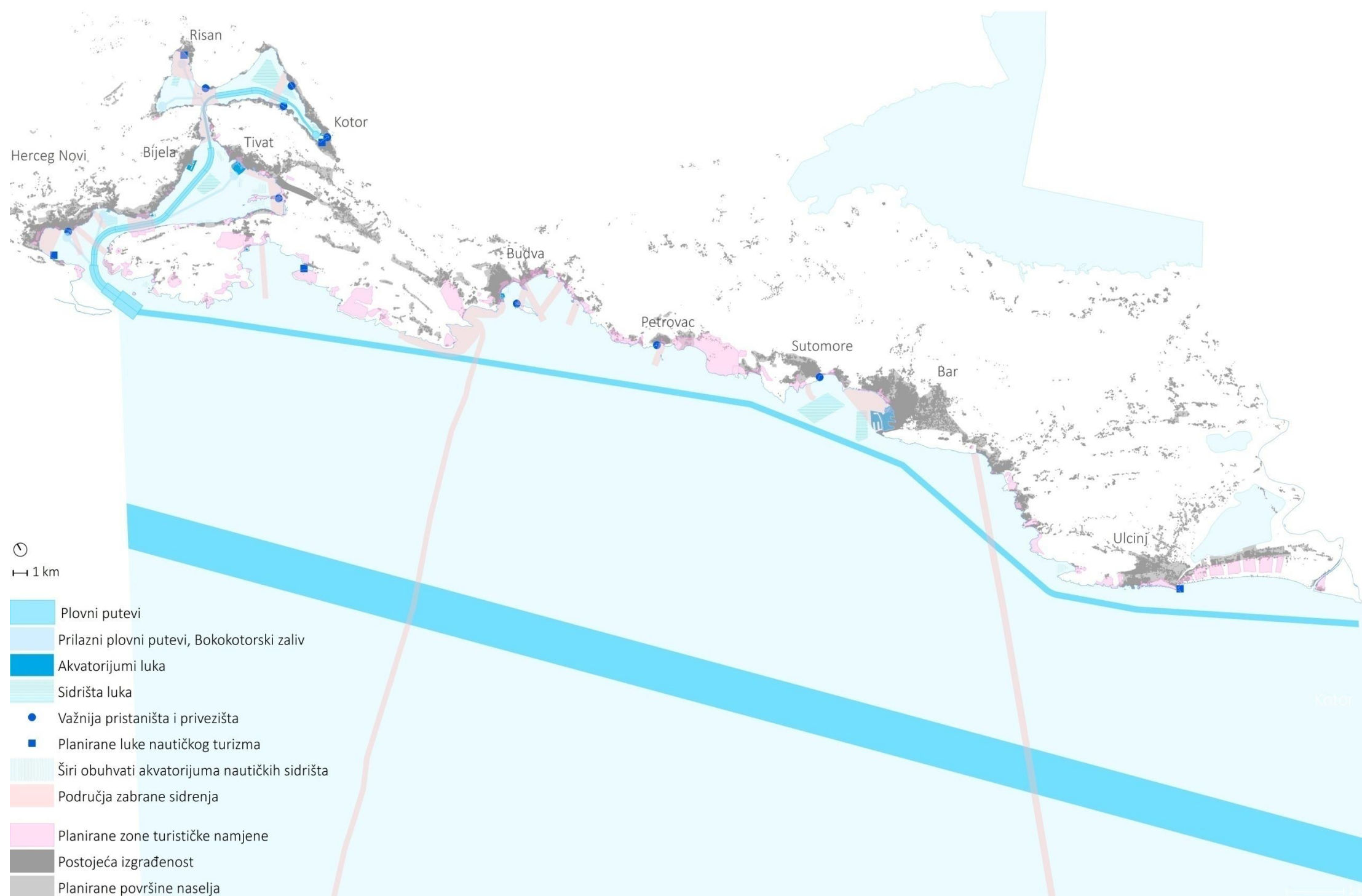
Primjenom integralnog upravljanja obalnim područjem ostvariće se održivo korišćenje i zaštita morskog dijela Crne Gore. To podrazumijeva adekvatno prostorno planiranje kojim se sprečava uništenje resursa. Promišljenim i usaglašenim rasporedom aktivnosti na i u moru omogućava se uravnoteženi razvoj plave ekonomije.

IZVOR: Gef Adriatic - Karta koncept zaštite i korišćenja područja mora u Crnoj Gori

Iskustva u planiranju morskog područja
u Crnoj Gori

POMORSKI SAOBRAĆAJ

IZVOR: Gef Adriatic

MORSKO RIBARSTVO I MARIKULTURA

IZVOR: Gef Adriatic

Iskustva u planiranju morskog područja
u Crnoj Gori

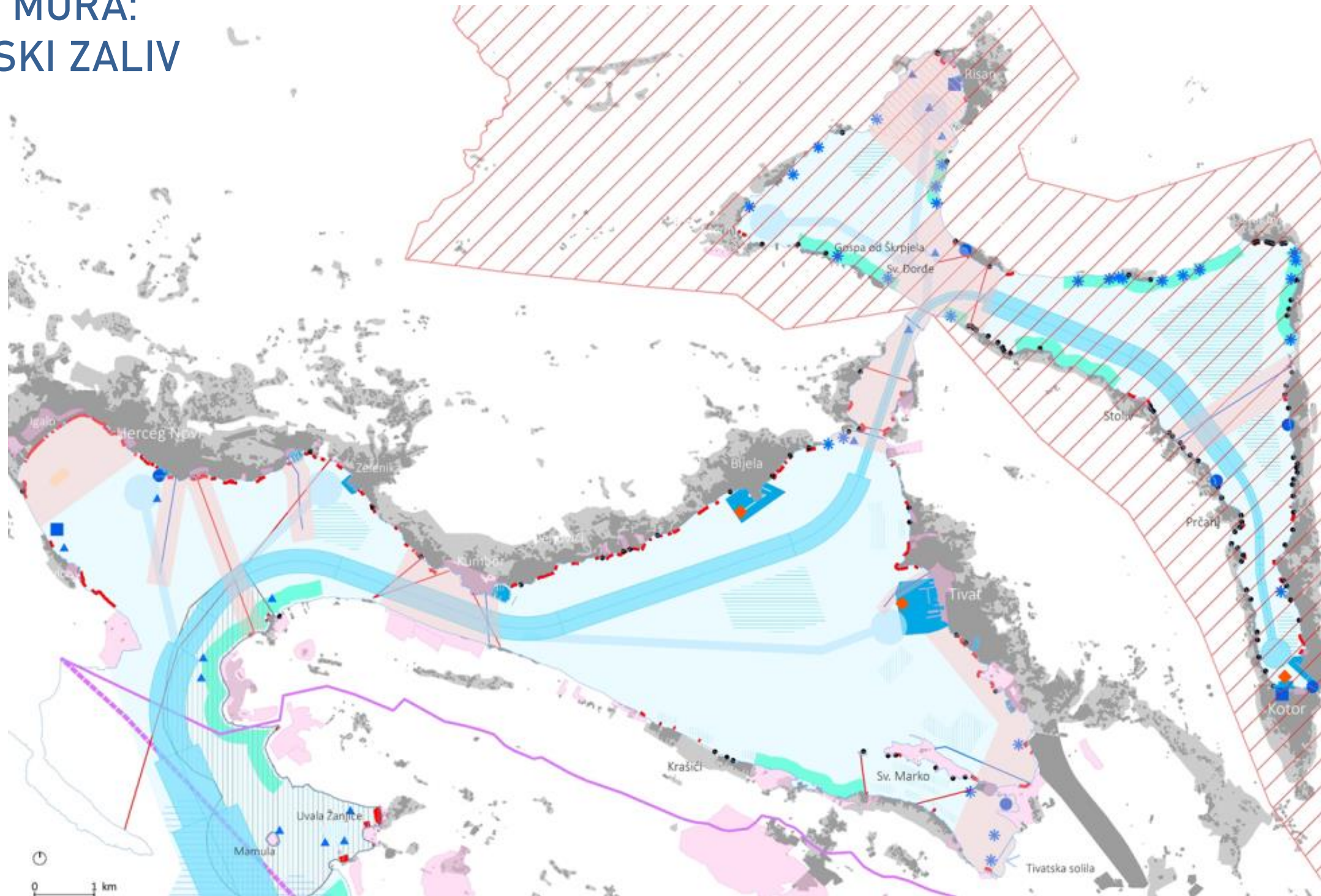
ZAŠTIĆENA PODRUČJA

IZVOR: Gef Adriatic

Iskustva u planiranju morskog područja
u Crnoj Gori

NAMJENA I KORIŠĆENJE MORA: BOKOKOTORSKI ZALIV

IZVOR: Gef Adriatic

Vizija razvoja područja mora - Donošenjem PPCG, izmjenama i dopunama *Zakona o morskom dobru* i drugih propisa uz već usvojena strateška dokumenta koja se odnose na more i obalu, kompletiraće se regulatorni okvir po kojem treba i reformisati upravu u ovoj oblasti i stvoriti preduslove za kvalitetno planiranje i upravljanje morem i obalom.

Konferencija o
prostornom
planiranju morskog
područja

HVALA NA
PAŽNJI